

Bruxelles, 21.10.2015
COM(2015) 600 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU ȘI
BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ**

**privind măsurile care trebuie întreprinse în vederea finalizării Uniunii economice și
monetare**

1. INTRODUCERE

Arhitectura Uniunii economice și monetare (UEM) a fost consolidată în mod semnificativ în ultimii ani, pentru a îmbunătăți guvernanta economică și pentru a obține stabilitate financiară. Cu toate acestea, reziliența UEM trebuie să fie întărită în continuare pentru a relansa procesul de convergență pozitivă, atât între statele membre, cât și în interiorul societăților, pilonul central al acesteia fiind creșterea productivității, a creării de locuri de muncă și a imparțialității sociale.

În iunie 2015, președintele Comisiei Europene, în strânsă colaborare cu președintele reuniunii la nivel înalt a zonei euro, cu președintele Eurogrupului, cu președintele Băncii Centrale Europene și cu președintele Parlamentului European au prezentat un raport referitor la o foaie de parcurs ambițioasă, deși pragmatică, menită să finalizeze UEM¹. Raportul celor cinci președinți reamintește că sunt necesare progrese pe patru fronturi în paralel. În primul rând, sunt necesare progrese în direcția unei veritabile Uniuni economice care să garanteze că fiecare economie dispune de caracteristicile structurale necesare pentru a prospera în cadrul Uniunii monetare. În al doilea rând, trebuie să avansăm în direcția unei Uniuni financiare care să garanteze integritatea monedei la nivelul întregii Uniuni monetare, prin limitarea riscurilor la adresa stabilității financiare și prin creșterea gradului de partajare a riscurilor cu sectorul privat. În al treilea rând, este necesar să progresăm în direcția unei Uniuni fiscale care să ofere atât sustenabilitate, cât și stabilizare fiscală. Și, în cele din urmă, trebuie să avansăm în direcția unei Uniuni politice aflate la baza tuturor componentelor de mai sus, prin intermediul unei răspunderi democratice veritabile, al legitimității și al consolidării instituționale.

Cei cinci președinți au convenit, de asemenea, asupra unei foi de parcurs² pentru punerea în aplicare, care ar trebui să consolideze zona euro până la începutul anului 2017 (etapa 1 intitulată „aprofundarea prin practică”). În această primă etapă, care a demarat la 1 iulie 2015³, acțiunile ar urma să se întemeieze pe instrumentele existente, utilizând totodată în mod optim tratatele aflate în vigoare. Apoi, pe baza unor criterii de referință pentru o convergență pozitivă reînnoită a economiilor din zona euro, ar trebui întreprinse reforme mai substanțiale, adoptând o viziune pe termen mediu și lung, care să fie orientată spre noi perspective de creștere (etapa 2 intitulată „Finalizarea UEM”). În general, transpunerea raportului celor cinci președinți în acțiuni concrete necesită o aspirație comună din partea tuturor statelor membre din zona euro și a instituțiilor UE. Acțiunile enunțate în prezenta comunicare se aplică statelor membre din zona euro, însă procesul de consolidare a UEM este deschis tuturor statelor membre ale UE. În același timp, Comisia se va asigura că nu vor apărea denaturări pe piața unică.

Prezenta comunicare și propunerile care o însoțesc dezvoltă elementele-cheie ale etapei 1 aferente procesului de consolidare a UEM. Pachetul de măsuri cuprinde o abordare revizuită a

¹ „Finalizarea Uniunii economice și monetare europene”, raport întocmit de Jean-Claude Juncker, în strânsă cooperare cu Donald Tusk, Jeroen Dijsselbloem, Mario Draghi și Martin Schulz, 22 iunie 2015.

² A se vedea anexa 1 a raportului.

³ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5294_en.htm.

semestrului european; un set îmbunătățit de măsuri în domeniul guvernancei economice, inclusiv introducerea unor consilii naționale în materie de competitivitate și a unui consiliu fiscal european cu rol consultativ; o reprezentare mai unificată a zonei euro în cadrul organizațiilor internaționale, în special în cadrul Fondului Monetar Internațional; precum și inițiative în direcția creării unei Uniuni financiare, în special prin intermediul unui sistem european de garantare a depozitelor. Aceste inițiative vor fi completate de acțiunile întreprinse alături de Parlamentul European pentru a îmbunătăți responsabilitatea democratică a sistemului de guvernare economică europeană.

2. UN SEMESTRU EUROPEAN REÎNNOIT

Coordonarea politicilor economice în UEM a fost consolidată în mod semnificativ în timpul crizei economice și financiare. Pentru a depăși dezechilibrele din perioada premergătoare crizei, deficiențele structurale și consecințele crizei, precum și pentru a stimula investițiile și a reconstrui potențialul de creștere pe termen mediu, aceste norme comune, precum și procedurile și instituțiile de la nivelul UE joacă un rol central.

Semestrul european, care este ciclul anual de coordonare a politicilor economice la nivelul UE, introdus în 2011, a devenit un instrument important de realizare a reformelor la nivel național și la nivelul UE. Însă, statele membre ar trebui să facă mai multe progrese în privința punerii în aplicare a recomandărilor specifice fiecărei țări, dat fiind că procesul punerii în aplicare a fost, până în prezent, inegal și, deseori, limitat.

De-a lungul anilor, acest proces a cunoscut îmbunătățiri permanente, care vizau valorificarea punctelor sale forte și remedierea deficiențelor sale. Mai recent, în 2015, noua Comisie a exploatat prilejul oferit de primul său semestru european pentru a simplifica în mod substanțial acest exercițiu. Publicarea, încă din luna februarie, a rapoartelor de țară a creat mai mult spațiu pentru inițierea unui veritabil dialog cu statele membre, ceea ce a permis aprofundarea dezbaterii la nivel bilateral și multilateral, precum și cu alte părți interesate. Această anticipare în raport cu calendarul stabilit impune, de asemenea, adaptarea rolului programelor naționale de reformă. Acestea ar trebui să devină un instrument care să le permită statelor membre să răspundă analizei Comisiei prin prezentarea unor inițiative în materie de politică orientate spre viitor. Devansând, în luna mai, publicarea propunerilor de recomandări specifice fiecărei țări, Comisia a asigurat mai mult timp pentru reflecție și dezbateri. În acest caz, Comisia a adoptat o abordare mai țintită, reducând în mod semnificativ numărul recomandărilor, pentru a acoperi numai chestiunile prioritare esențiale care prezintă o relevanță macroeconomică și socială și care necesită atenția statelor membre în următoarele douăsprezece - optsprezece luni. Chiar dacă trebuie menținută această orientare, rapoartele de țară vor continua să reflecte o abordare mai holistică, menită să acopere o gamă mai largă de subiecte care prezintă un interes economic pentru statele membre.

Stabilitatea și punerea în aplicare a acestei structuri îmbunătățite sunt esențiale pentru valorificarea deplină, în perioada următoare, a avantajelor oferite. În același timp, anumite ajustări suplimentare, bazându-se pe aceste evoluții, pot aduce alte avantaje. Printre acestea se

numără, în special, o mai bună integrare a dimensiunii aferente zonei euro și a celei naționale, un accent mai pronunțat pe performanțele înregistrate în domeniul social și al ocupării forței de muncă, promovarea convergenței prin stabilirea de criterii și prin urmărirea celor mai bune practici, precum și sprijinirea reformelor cu ajutorul fondurilor structurale și de investiții europene și al asistenței tehnice. Tabelul 1 furnizează o prezentare grafică a propunerii de semestru european pentru 2016.

2.1. O mai bună integrare a dimensiunii aferente zonei euro și a celei naționale

Având în vedere interdependența aprofundată a statelor membre din zona euro și potențialul sporit al efectelor de propagare în rândul țărilor care folosesc moneda unică, este necesar să se consolideze coordonarea și să se îmbunătățească supravegherea proceselor bugetare și a politicilor economice ale tuturor statelor membre din zona euro. Învățămintele desprinse în urma crizei sunt ambivalente: în primul rând, adoptarea la nivel național a unor politici fiscale și economice necorespunzătoare, precum și o supraveghere financiară inadecvată poate provoca dificultăți economice și sociale enorme; în al doilea rând, zona euro în ansamblul său nu este scutită de riscurile aferente unor șocuri economice și financiare majore și destabilizante. Prin urmare, dacă o gestionare judicioasă a politicilor naționale ar contribui într-o mare măsură la reducerea probabilității repetării unei crize, este, de asemenea, oportun să se monitorizeze și să se analizeze îndeaproape situația fiscală, economică și socială a zonei euro în ansamblul său și să se țină seama de această analiză la elaborarea politicilor naționale.

Deja de pe acum, semestrul european încorporează aspectele legate de zona euro în ansamblul său, în special în cadrul evaluării anuale a proiectelor de planuri bugetare ale statelor membre din zona euro și a orientării fiscale globale din zona euro, precum și în cadrul recomandărilor referitoare la zona euro. Procesul constă în stabilirea în comun a priorităților și în îndeplinirea acestora din perspectiva zonei euro. Acest proces rămâne totuși puternic ancorat într-o abordare adaptată fiecărei țări și ține seama numai în mod indirect de caracteristicile zonei euro în ansamblul său. Semestrul european ar trebui să fie structurat astfel încât discuțiile și recomandările privind zona euro să aibă loc în prealabil, înaintea discuțiilor specifice fiecărei țări, pentru ca provocările comune să fie pe deplin reflectate în acțiunile specifice fiecărei țări.

Prin urmare, Comisia, ca parte a analizei sale anuale a creșterii care urmează să fie publicată în noiembrie, a pus un accent specific pe principalele priorități fiscale, economice, sociale și financiare pentru zona euro în ansamblul său. Mai precis, Comisia face apel la inițierea unei discuții specifice la nivelul Eurogrupului cu privire la orientarea fiscală a zonei euro în contextul evaluării sale a proiectelor de planuri bugetare. Acest lucru poate necesita, de asemenea, devansarea publicării recomandării pentru zona euro.

Discuțiile privind prioritățile zonei euro ar trebui să aibă loc în cadrul Consiliului și al Eurogrupului, precum și cu Parlamentul European. Viziunea comună care va decurge din aceste discuții va oferi orientări pentru conținutul programelor naționale de reformă și de stabilitate ale statelor membre din zona euro în aprilie, precum și pentru recomandările specifice fiecărei țări în luna mai.

2.2. Un accent mai puternic pe performanțele în domeniul ocupării forței de muncă și în domeniul social

Comisia a luat deja măsuri pentru a acorda o atenție mai mare chestiunilor legate de ocuparea forței de muncă și celor din domeniul social în contextul semestrului european și al procesului de aprofundare a UEM. Rapoartele de țară pentru 2015 au abordat în detaliu evoluția situației sociale și a celei referitoare la ocuparea forței de muncă. Recomandări specifice fiecărei țări în aceste domenii au fost adresate majorității statelor membre.

Chestiunile legate de ocuparea forței de muncă și aspectele sociale sunt scoase în evidență, de asemenea, în cadrul procedurii privind dezechilibrele macroeconomice. La începutul anului 2015, Comisia a propus adăugarea altor trei indicatori (rata de activitate, șomajul în rândul tinerilor și șomajul de lungă durată) la cei 11 indicatori principali din tabloul de bord al procedurii privind dezechilibrele macroeconomice. Acest lucru ar permite precizarea contextului social și al ocupării forței de muncă în care are loc ajustarea, ceea ce va contribui, în cele din urmă, la o mai bună elaborare a politicilor. Comisia intenționează să folosească lista extinsă a indicatorilor principali, pornind de la Raportul privind mecanismul de alertă din 2016.

De asemenea, se acordă o atenție mai mare echității sociale a noilor programe de ajustare macroeconomică pentru a se asigura că ajustarea este repartizată în mod echitabil și pentru a proteja persoanele cele mai vulnerabile din cadrul societății. Comisia a pregătit pentru prima oară o evaluare a impactului social în cadrul memorandumului de înțelegere pentru Grecia⁴. Ea intenționează să continue această practică în cazul oricărui viitor program de susținere a stabilității.

O serie de măsuri suplimentare ar trebui luate pentru a scoate în evidență performanțele statelor membre în domeniul social și al ocupării forței de muncă. Statele membre ar trebui să acorde o mai mare atenție contribuției partenerilor sociali naționali, în special pentru a-și apropria și mai mult eforturile în materie de reformă. În acest scop, Comisia îi încurajează pe partenerii sociali să participe mai activ la elaborarea programelor naționale de reformă. În plus, reprezentanțele Comisiei în statele membre îi vor consulta pe partenerii sociali naționali în anumite etape-cheie predefinite ale semestrului european. Aceste inițiative ar urma să fie completate prin consolidarea dialogului cu partenerii sociali în cursul misiunilor desfășurate în cadrul semestrului european. În plus, participarea partenerilor sociali de la nivelul UE va fi menținută – chiar posibil intensificată –, de exemplu printr-o Reuniune socială tripartită la nivel înalt și un dialog macroeconomic reînnoit, pentru a consolida contribuțiile acestora la procesul legat de semestru.

Convergența spre cele mai bune practici în domeniul politicii sociale și de ocupare a forței de muncă ar trebui să contribuie la o mai bună funcționare și legitimitate a proiectului UEM. Pe termen scurt, o astfel de convergență pozitivă ar putea fi obținută cu ajutorul elaborării unor

⁴ A se vedea documentul la adresa următoare:

http://ec.europa.eu/economy_finance/assistance_eu_ms/greek_loan_facility/pdf/assessment_social_impact_en.pdf

criterii comune care să fie structurate pe baza componentelor conceptului de „flexicuritate”, cum ar fi contractele de muncă flexibile și fiabile care să evite apariția unei piețe a muncii pe două niveluri, strategii cuprinzătoare de învățare pe tot parcursul vieții, politici eficiente menite să îi sprijine pe șomeri să se reintegreze pe piața muncii, sisteme moderne de securitate socială și de educație și o impozitare adecvată a veniturilor salariale. Comisia și-a reiterat, de asemenea, intenția de a prezenta un pilon european al drepturilor sociale, care s-ar întemeia pe „acquis-ul” existent și ar servi drept reper pentru procesul global de convergență.

2.3. Promovarea convergenței prin evaluarea comparativă și urmărirea celor mai bune practici

Raportul celor cinci președinți pune accentul pe utilizarea evaluării comparative și a examinării reciproce a performanțelor pentru a realiza convergența și a ajunge la structuri economice cu o reziliență similară în întreaga zonă euro. Examinarea reciprocă a performanțelor vizează identificarea rezultatelor nesatisfăcătoare și sprijinirea convergenței orientate spre actorii cu cele mai bune performanțe în domeniul pieței muncii, al competitivității, al mediului de afaceri și al administrației publice, precum și anumite aspecte legate de politica fiscală. Evaluarea comparativă poate contribui la îmbunătățirea gradului de asumare a agendelor de reformă structurală ale statelor membre și la promovarea punerii lor în aplicare.

Astfel cum au demonstrat exercițiile de evaluare comparativă aflate în desfășurare în cadrul Eurogrupului (de exemplu, cele referitoare la sarcina fiscală asupra costului forței de muncă), evaluarea comparativă poate constitui, în cazul în care este utilizată în mod corespunzător, o pârgie de acțiune cu adevărat eficace. În special, indicatorii de referință trebuie să îndeplinească două cerințe. În primul rând, aceștia trebuie să fie strâns corelați cu pârgiile politice, astfel încât să poată avea implicații politice reale și constructive. În al doilea rând, trebuie să existe elemente de probă solide și un consens suficient pentru a stabili dacă aceștia contribuie în mod semnificativ la atingerea unor obiective superioare precum ocuparea forței de muncă, creșterea economică, competitivitatea, incluziunea și echitatea socială și stabilitatea financiară⁵.

Disponibilitatea unor astfel de indicatori, fiabilitatea lor statistică, complexitatea lor și măsura în care reflectă întreaga realitate pot varia în mod semnificativ în funcție de domeniul de politică. În consecință, punerea în aplicare a exercițiului de evaluare comparativă ar trebui să permită efectuarea unor ajustări adaptate în funcție de domeniul de politică. Mai mult, evaluarea comparativă trebuie să fie completată de o analiză economică, care să permită

⁵ Printre exemplele unor astfel de indicatori utili se numără intrarea și ieșirea de pe piață a întreprinderilor, ratele șomajului (de exemplu, șomajul în rândul tinerilor și șomajul de lungă durată), precum și nivelul de educație atins. S-a dovedit că aceștia sunt legați de creșterea economică, de productivitate, de inovare, de ocuparea forței de muncă și de echitate. În același timp, ei indică mijloace de acțiune concrete care ar trebui avute în vedere pentru îmbunătățirea performanțelor. Printre exemplele citate figurează acțiunile care au un impact asupra climatului favorabil afacerilor, măsurile care influențează cererea și oferta de pe piața muncii, cum ar fi componenta de activare a indemnizațiilor de șomaj și sarcina fiscală asupra costului forței de muncă, precum și îmbunătățirea accesului la educație.

reflecția la compromisurile potențiale între diverse domenii de politică și evaluarea aprofundată a impactului politicilor.

Începând cu semestrul european 2016, Comisia va propune, progresiv, efectuarea unor evaluări comparative și a unor exerciții de examinare reciprocă în diverse domenii de politică sau tematice. Aceste inițiative vor fi integrate în dezbaterile care vor avea loc în cadrul formațiunilor corespunzătoare ale Consiliului și în cadrul Eurogrupului, cu scopul de a facilita o înțelegere comună a provocărilor și a răspunsurilor politice ce trebuie găsite.

Rezultatele discuțiilor și ale evaluărilor vor fi incluse în semestrul european și vor deschide calea pentru consolidarea convergenței politicilor și din perspectiva etapei 2.

2.4. Un sprijin mai bine direcționat acordat reformelor prin intermediul fondurilor UE și al asistenței tehnice

Pentru a sprijini reformele structurale în conformitate cu prioritățile economice comune stabilite la nivelul UE, Comisia se va strădui să sporească gradul de utilizare a fondurilor structurale și de investiții europene în sprijinul priorităților esențiale evidențiate în cadrul recomandărilor specifice fiecărei țări, inclusiv prin recurgerea la măsuri care să coreleze eficacitatea fondurilor ESI cu buna guvernare economică⁶. Conform noului cadru juridic, programele cofinanțate prin fondurile ESI trebuie să abordeze toate recomandările relevante specifice fiecărei țări. Până în 2017, Comisia va monitoriza și va comunica progresele înregistrate în vederea îndeplinirii obiectivelor convenite. Reforma politicii de coeziune, inițiată în 2013, a introdus principiul așa-numitei condiționalități macroeconomice pentru toate cele cinci fonduri structurale și de investiții europene. Acest principiu se înscrie în cadrul efortului mai amplu ce vizează garantarea faptului că fondurile structurale și de investiții europene sunt utilizate pentru a sprijini reformele identificate ca fiind de importanță majoră pentru performanțele sociale și economice în statele membre, precum și garantarea faptului că eficacitatea acestor fonduri nu este subminată de politici macroeconomice necorespunzătoare⁷.

⁶ Articolul 23 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului.

⁷ În ceea ce privește prima componentă, Comisia poate solicita efectuarea unor modificări la acordurile de parteneriat ale statelor membre și la programele care reglementează utilizarea fondurilor UE pentru a sprijini punerea în aplicare a recomandărilor Consiliului sau pentru a maximiza impactul fondurilor structurale și de investiții europene în statele membre care beneficiază de asistență financiară din partea UE. În cazul în care un stat membru nu aduce astfel de modificări, Comisia poate propune Consiliului să suspende plățile pentru programele în cauză. În privința celei de a doua componente, Comisia trebuie să propună suspendarea angajamentelor sau a plăților dacă un stat membru nu ia măsurile corective prevăzute de procedurile de guvernare economică, de exemplu procedura aplicabilă deficitelor excesive și/sau procedura de dezechilibru excesiv sau un program de sprijinire a stabilității.

În același timp, reformele vor fi puse în aplicare cu ajutorul altor programe de finanțare ale UE în domeniile de politică aferente și al introducerii progresive a asistenței tehnice furnizată de către serviciul de sprijinire a reformei structurale al Comisiei. Comisia a instituit acest serviciu pentru ca toate statele membre să poată dispune, la cerere, de asistență tehnică în vederea elaborării și a punerii în aplicare eficiente a reformelor în contextul proceselor de guvernare economică (și anume punerea în aplicare a recomandărilor specifice fiecărei țări, a acțiunilor prevăzute în cadrul procedurii privind dezechilibrele macroeconomice sau reformele instituite în temeiul programelor de sprijinire a stabilității), inclusiv prin intermediul unui sprijin acordat pentru utilizarea eficientă și eficace a fondurilor UE.

3. ÎMBUNĂTĂȚIREA SETULUI DE INSTRUMENTE ÎN MATERIE DE GUVERNANȚĂ ECONOMICĂ

Ca urmare a crizei economice și financiare, cadrul de guvernare economică a fost consolidat în mod considerabil odată cu introducerea pachetului privind guvernarea economică („pachetul de șase”), a pachetului privind supravegherea și monitorizarea bugetare („pachetul de două”) și a Tratatului privind stabilitatea, coordonarea și guvernarea în cadrul uniunii economice și monetare (TSCG)⁸. Normele fiscale consolidate, precum și procedura privind dezechilibrele macroeconomice, instituită recent, au aprofundat și au extins în mod semnificativ sfera de aplicare și eficacitatea potențială a acțiunii UE.

O primă revizuire a cadrului consolidat de guvernare economică⁹ a identificat unele domenii în care sunt necesare îmbunătățiri, mai precis în ceea ce privește transparența, complexitatea și previzibilitatea procesului de elaborare a politicilor, care prezintă un interes pentru eficacitatea instrumentelor utilizate. Scurta experiență dobândită în materie de utilizare a noilor instrumente, dintre care unele au intrat în vigoare abia recent, limitează posibilitatea de a desprinde concluzii ferme cu privire la impactul acestora asupra creșterii economice, a dezechilibrelor și a convergenței.

Este necesar să dispunem de mai multe elemente de probă și de mai multă experiență cu privire la structurile de guvernare reformate, înainte de a ne angaja pe calea altor reforme legislative. În stadiul actual, Comisia va continua să aplice în mod integral și transparent instrumentele și dispozitivele disponibile. În paralel, Comisia intenționează să îmbunătățească claritatea și să reducă complexitatea cadrului existent, de la normele fiscale până la aplicarea procedurii privind dezechilibrele macroeconomice. În plus, așa cum se arată în raportul celor

⁸ „Pachetul de șase”: Regulamentele (UE) nr. 1173/2011, (UE) nr. 1174/2011, (UE) nr. 1175/2011, (UE) nr. 1176/2011, (UE) nr. 1177/2011, Directiva 2011/85/UE; „pachetul de două”: Regulamentele (UE) nr. 472/2013, (UE) nr. 473/2013; TSCG: <http://www.consilium.europa.eu/ro/european-council/pdf/Treaty-on-Stability-Coordination-and-Governance-TSCG/>. Partea din TSCG referitoare la buget este denumită și „pactul bugetar”.

⁹ Evaluarea guvernării economice, Raport privind punerea în aplicare a Regulamentelor (UE) nr. 1173/2011, (UE) nr. 1174/2011, (UE) nr. 1175/2011, (UE) nr. 1176/2011, (UE) nr. 1177/2011, (UE) nr. 472/2013, (UE) nr. 473/2013, COM(2014) 905, 28.11.2014.

cinci președinți, Comisia sprijină introducerea unui sistem de consilii naționale în materie de competitivitate și înființarea unui consiliu fiscal european cu rol consultativ.

3.1. Îmbunătățirea transparenței și reducerea complexității normelor fiscale actuale

Cu scopul de a aplica normele Pactului de stabilitate și de creștere (PSC) într-un mod mai transparent, Comisia a publicat un „Vademecum privind Pactul de stabilitate și de creștere”¹⁰. Vademecumul va fi actualizat anual pentru a reflecta în timp util evoluția normelor și a practicilor de supraveghere. Mai mult, Comisia împărtășește statelor membre datele și calculele care stau la baza deciziilor sale în materie de supraveghere. Ea intenționează, de asemenea, să împărtășească aceleași informații consiliilor fiscale naționale și, după consultarea cu statele membre, sectorului public. Noul consiliu fiscal european independent cu rol consultativ (a se vedea secțiunea 3.4) va contribui, de asemenea, la sporirea transparenței. În luna septembrie, Comisia va începe să prezinte, de asemenea, o actualizare a întregului set de ipoteze economice externe pentru a contribui la elaborarea unor proiecte de planuri bugetare naționale.

Este, de asemenea, posibil ca modul în care sunt puse în aplicare normele să fie simplificat și să devină mai transparent, fără a se modifica temeiul juridic al acestora. Comisia va viza următoarele clarificări, în strânsă consultare cu statele membre.

În primul rând, Comisia va asigura coerența metodologică între regula privind gradul de îndatorare, prevăzută de procedura aplicabilă deficitelor excesive, și ținta bugetară structurală a statelor membre, cunoscută sub numele de „obiective bugetare pe termen mediu”. Recenta consolidare a guvernantei economice a transpus criteriul datoriei prevăzut în cadrul procedurii aplicabile deficitelor excesive într-o simplă regulă vizând reducerea datoriei publice de peste 60 % din PIB. Cu toate acestea, încă nu s-a precizat ce rol ar trebui să joace această regulă atunci când trebuie să se stabilească dacă un stat membru urmează să fie supus sau nu procedurii aplicabile deficitelor excesive. Atunci când Comisia va actualiza limitele inferioare ale obiectivelor bugetare pe termen mediu pe care statele membre le pot fixa, ea se va asigura că aceste valori respectă regula privind gradul de îndatorare pe termen mediu.

În al doilea rând, Comisia va depune eforturi pentru a raționaliza metodologia utilizată pentru evaluarea conformității cu Pactul de stabilitate și de creștere. În prezent, ca urmare a discuțiilor cu statele membre purtate de-a lungul anilor, sunt utilizate seturi diferite de indicatori bugetari pentru a evalua conformitatea politicilor fiscale ale statelor membre aflate sub incidența componentei preventive a Pactului de stabilitate și de creștere, precum și conformitatea procedurii aplicabile deficitelor excesive. O abordare armonizată și coerentă ar antrena o mai mare simplificare și ar permite o trecere mai consecventă de la componenta corectivă la componenta preventivă a Pactului de stabilitate și de creștere. Așadar, Comisia va căuta modalități prin care să recurgă din ce în ce mai mult la un singur indicator practic de conformitate cu Pactul de stabilitate și de creștere.

În al treilea rând, Comisia va analiza posibilitatea actualizării recomandărilor multianuale ale Consiliului vizând reducerea deficitelor excesive pentru a ține seama nu numai de

¹⁰ http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/occasional_paper/2013/pdf/ocp151_en.pdf.

deteriorările neprevăzute ale conjuncturii economice – astfel cum se prevede în mod explicit în Pactul de stabilitate și de creștere –, ci și de unele îmbunătățiri neprevăzute. O astfel de abordare ar veni în sprijinul obiectivului aferent procedurii aplicabile deficitelor excesive, care vizează corectarea în timp util a cazurilor de deficit excesiv.

În fine, Comisia reexaminează în prezent transpunerea normelor stabilite în așa-numitul pact bugetar (și anume componenta bugetară din Tratatul privind stabilitatea, coordonarea și guvernanta în cadrul uniunii economice și monetare), care sunt menite să consolideze coerența dintre cadrele fiscale naționale și cadrul fiscal european și să îmbunătățească asumarea responsabilității în privința acestora în statele membre. Comisia a efectuat o analiză a includerii pactului bugetar în legislația națională, în conformitate cu articolul 3 alineatul (2) din TSCG. Ea a inițiat consultări preliminare cu părțile contractante pentru a le oferi acestora posibilitatea, după caz, de a-și prezenta observațiile referitoare la constatările Comisiei, astfel cum se prevede la articolul 8 alineatul (1) din TSCG, și pentru a-și putea publica raportul referitor la transpunerea pactului, în temeiul articolului respectiv.

3.2. O procedură privind dezechilibrele macroeconomice consolidată

Procedura privind dezechilibrele macroeconomice a avut un rol esențial în privința aducerii în prim plan a aspectelor-cheie referitoare la dezechilibre în cadrul supravegherii economice și a sprijinit cu succes adaptarea eficace a politicilor în unele țări (de exemplu în Spania și în Slovenia). Cu toate acestea, experiența sugerează că punerea în aplicare poate fi îmbunătățită în mai multe feluri.

În primul rând, deciziile Comisiei în cadrul procedurii privind dezechilibrele macroeconomice vor fi mai transparente datorită publicării unui „compendiu”, care va colecta și va prezenta într-un singur loc informațiile relevante referitoare la punerea în aplicare a procedurii privind dezechilibrele macroeconomice. De asemenea, constatările aferente bilanțurilor aprofundate vor fi prezentate în mod mai clar atât în rapoartele de țară, cât și în comunicarea care prezintă concluziile desprinse din aceste bilanțuri. Comisia va prezenta, de asemenea, motivația explicită a deciziilor luate, inclusiv în ceea ce privește recomandările specifice fiecărei țări legate de procedura privind dezechilibrele macroeconomice.

În al doilea rând, Comisia va da curs, în mod corespunzător, identificării dezechilibrelor excesive. Acest lucru necesită o analiză economică și un dialog activ cu statele membre pentru a soluționa provocările specifice cu care se confruntă acestea și pentru a asigura asumarea responsabilității la nivel național a reformelor. Până în prezent, Comisia a plasat statele membre care s-au confruntat cu dezechilibre în diferite categorii care au evoluat în timp și, în funcție de natura și de intensitatea dezechilibrelor, a recomandat aplicarea unor grade de monitorizare diferite și adoptarea unor măsuri de politică diferite. Procedura de dezechilibru excesiv nu a fost invocată încă. Comisia va stabili aceste categorii, va clarifica criteriile care stau la baza deciziei sale și va explica mai clar legătura dintre natura dezechilibrelor și modul în care acestea sunt abordate în recomandările specifice fiecărei țări. Comisia va colabora cu statele membre, inclusiv cu noile consilii în materie de

competitivitate¹¹, pentru a stabili cele mai bune modalități de a aborda dezechilibrele și de a pune în practică un sistem de monitorizare specifică solid și cu termene-limită în vederea sprijinirii punerii în aplicare. Procedura de dezechilibru excesiv poate fi deschisă în cazul unui angajament insuficient pe calea reformelor și a lipsei de progrese efective în privința punerii în aplicare. Această procedură va fi utilizată în cazul unor dezechilibre macroeconomice severe care periclitizează buna funcționare a uniunii economice și monetare, precum cele care au condus la crize. De asemenea, Comisia va invita Consiliul să se implice mai mult în monitorizarea specifică a țărilor cu dezechilibre excesive pentru care nu este activată procedura de dezechilibru excesiv.

În al treilea rând, va fi consolidată dimensiunea zonei euro aferentă procedurii privind dezechilibrele macroeconomice. Considerațiile referitoare la zona euro vor fi mai bine integrate în documentele aferente procedurii (Raportul privind mecanismul de alertă și comunicarea privind concluziile bilanțurilor aprofundate) și în deciziile conexe. Procedura privind dezechilibrele macroeconomice va continua să vizeze corectarea deficitelor externe dăunătoare, precum și promovarea reformelor adecvate în țările care acumulează excedente de cont curent mari și persistente.

3.3. Un sistem alcătuit din consilii naționale în materie de competitivitate

Competitivitatea este esențială pentru reziliența și capacitatea de adaptare în interiorul uniunii monetare, precum și pentru a garanta, în viitor, o creștere durabilă și o convergență. Pentru a promova progresele pe calea reformelor structurale în domeniul competitivității, mecanismele existente ale UE pentru coordonarea politicilor economice trebuie să fie susținute de o asumare puternică a responsabilității la nivel național în ceea ce privește agendele de reforme. Este oportun să se facă apel la o expertiză independentă la nivel național în materie de politică și să se consolideze dialogul politic între UE și statele membre. Prin urmare, Comisia propune Consiliului să recomande statelor membre să instituie consilii naționale în materie de competitivitate responsabile de monitorizarea performanțelor și a politicilor din domeniul competitivității.

Consiliile în materie de competitivitate ar contribui la îmbunătățirea procesului de elaborare a politicilor la nivel național prin furnizarea unei expertize independente, în special în ceea ce privește evaluarea performanțelor în materie de competitivitate și a reformelor legate de competitivitate. Prin urmare, ele ar contribui la conceperea și la punerea în aplicare efectivă a reformelor, inclusiv ca răspuns la recomandările specifice fiecărei țări. Sfera de aplicare a aspectelor legate de competitivitate care trebuie să fie monitorizate ar trebui să reflecte o noțiune exhaustivă a competitivității, care să includă atât evoluția prețurilor, cât și evoluția altor criterii care nu sunt legate de prețuri. Consiliile în materie de competitivitate ar trebui să întocmească și să își publice anual constatările referitoare la domeniile care fac obiectul unei monitorizări.

¹¹ A se vedea secțiunea 3.3.

Aceste consilii ar trebui să se conformeze unui set de principii comune, care să țină seama de diversitatea experiențelor și a practicilor din statele membre. Avizele oferite de consilii ar trebui să fie încorporate în procesele de stabilire a salariilor, însă scopul acestora nu este nici să interfereze cu procesul de stabilire a salariilor și cu rolul partenerilor sociali și nici să armonizeze sistemele naționale de stabilire a salariilor. Consiliile ar trebui să fie independente de autoritățile publice care se ocupă de chestiuni conexe și să aibă capacitatea de a furniza analize economice de înaltă calitate. Dacă aceste cerințe sunt îndeplinite, statele membre ar trebui să fie libere să conceapă structura consiliilor lor naționale în materie de competitivitate, fie prin crearea de noi instituții, fie prin adaptarea mandatului unor organisme existente.

Comisia adoptă, în paralel cu prezenta comunicare, o recomandare de recomandare a Consiliului privind instituirea unor consilii naționale în materie de competitivitate. Această recomandare se adresează statelor membre din zona euro, însă alte state membre sunt, de asemenea, încurajate să înființeze organisme similare. Comisia va monitoriza măsurile luate ca urmare a recomandării și, dacă este necesar pe parcursul etapei 2, va prezenta principii comune cu ajutorul unui instrument cu caracter obligatoriu.

3.4. Un consiliu fiscal european cu rol consultativ

Ultimii ani au evidențiat importanța adoptării unor politici fiscale responsabile, care reprezintă un pilon esențial al strategiei europene pentru creștere. Politicile fiscale ar trebui să promoveze stabilitatea macroeconomică în conformitate cu cadrul fiscal bazat pe norme. Este deosebit de important să se adopte politici fiscale naționale responsabile în cadrul zonei euro.

În paralel cu prezenta comunicare, Comisia instituie un consiliu fiscal independent cu rol consultativ. Acest consiliu va contribui, în calitate de organism consultativ, la supravegherea multilaterală în zona euro. Acesta va fi alcătuit din cinci experți renumiți, care au competențe și o expertiză credibilă în domeniul macroeconomiei, precum și în domeniul elaborării practice a politicilor bugetare. La baza avizelor furnizate de consiliu se va afla o analiză economică în concordanță cu normele fiscale ale UE.

Consiliul ar trebui să furnizeze o evaluare a punerii în aplicare a cadrului fiscal al UE, în special în ceea ce privește coerența orizontală a deciziilor și punerea în aplicare a supravegherii bugetare, cazurile de abatere extrem de gravă de la norme și caracterul adecvat al orientării fiscale reale aplicate la nivelul zonei euro și la nivel național.

Întrucât Pactul de stabilitate și de creștere se concentrează asupra echilibrelor bugetare naționale și a evoluției datoriei și nu determină orientarea fiscală globală, consiliul ar trebui să contribuie, de asemenea, la o dezbatere desfășurată în deplină cunoștință de cauză asupra implicațiilor globale ale politicilor bugetare la nivelul zonei euro și la nivel național, cu scopul de a elabora o orientare fiscală adecvată pentru zona euro. În cazul în care identifică riscurile care periclitează buna funcționare a Uniunii economice și monetare, consiliul va prezenta, alături de avizele sale, o analiză specifică a opțiunilor de politică disponibile în cadrul Pactului de stabilitate și de creștere.

Consiliul va coopera, de asemenea, cu consiliile fiscale naționale, având drept obiectiv schimbul de bune practici și facilitarea adoptării unor puncte de vedere comune. Această cooperare se va realiza în legătură directă cu sarcinile consiliului și cu respectarea reciprocă a prerogativelor și a temeiurilor juridice ale consiliilor fiscale naționale și ale consiliului fiscal european.

4. REPRESENTAREA EXTERNĂ A ZONEI EURO

În vederea finalizării UEM, o răspundere și o integrare sporite la nivelul UE și al zonei euro trebuie să fie însoțite de o consolidare instituțională. Reprezentarea externă a zonei euro este unul dintre domeniile în care măsuri concrete care permit îndeplinirea acestui obiectiv sunt prevăzute în mod explicit în tratat și, prin urmare, pot fi luate încă începând de astăzi.

Date fiind ponderea economică și financiară a zonei euro și existența unei politici monetare și a cursului de schimb unice, deciziile de politică și evoluția economică a zonei euro devin din ce în ce mai importante pentru economia mondială. De altfel, cadrul de guvernare consolidat pentru zona euro și gradul ridicat de convergență a reglementării și a supravegherii sectorului financiar în contextul Uniunii bancare au făcut ca zona euro să devină mai robustă pe plan intern.

Progresele înregistrate în direcția unei integrări interne sporite a zonei euro trebuie să fie proiectate și pe plan extern, pentru a-i permite zonei euro să joace un rol mai activ în cadrul instituțiilor financiare internaționale și să își contureze în mod eficace viitorul său rol în arhitectura financiară mondială. O reprezentare mai coerentă ar fi, de asemenea, în beneficiul țărilor terțe, în special datorită unei contribuții mai puternice și mai coerente a zonei euro la stabilitatea economică și financiară globală.

S-au înregistrat progrese considerabile în ceea ce privește consolidarea reprezentării externe a Uniunii și a zonei euro în cadrul a numeroase foruri economice și financiare internaționale. În cadrul Fondului Monetar Internațional, aceasta s-a tradus printr-o consolidare sporită a acordurilor de coordonare în 2007, prin alegerea unui președinte al grupului de reprezentanți ai UE pe lângă Fondul Monetar Internațional (așa-numitul EURIMF), prin îmbunătățirea relațiilor de lucru dintre Subcomitetul pentru Fondul Monetar Internațional din cadrul Comitetului economic și financiar (CEF/SCIMF) și EURIMF, precum și printr-o coordonare sporită între membrii EURIMF cu privire la strategiile consiliului de administrație. Cu toate acestea, sunt necesare măsuri suplimentare pentru a asigura o reprezentare externă cu adevărat unificată.

Alături de prezenta comunicare, Comisia prezintă o comunicare care deschide calea către o reprezentare externă din ce în ce mai unificată a UEM¹². Aceasta prezintă, de asemenea, o propunere de decizie a Consiliului în temeiul articolului 138 din TFUE care stabilește măsurile ce trebuie luate în vederea instituirii unei reprezentări unificate a zonei euro în cadrul

¹² A se vedea COM(2015)602 din 21 octombrie 2015.

Fondului Monetar Internațional¹³. Reprezentarea externă a zonei euro este în continuare foarte fragmentată în cadrul Fondului Monetar Internațional, care constituie, prin instrumentele sale de creditare și prin rolul său în materie de supraveghere, un actor instituțional esențial în cadrul guvernantei economice mondiale. Aceste măsuri ar trebui să fie definite și adoptate fără întârziere, însă ar trebui să fie puse în aplicare în mod progresiv pentru a permite tuturor actorilor implicați – atât la nivelul UE, cât și la nivel internațional – să efectueze adaptările juridice și instituționale necesare.

Având în vedere evoluția viitoare a UEM sau arhitectura financiară internațională, Comisia poate decide că este oportun să ia noi inițiative pentru a consolida reprezentarea externă a zonei euro și în alte foruri internaționale.

5. PAȘI ÎN DIRECȚIA UNEI UNIUNI FINANCIARE

Pe lângă progresele înregistrate în privința guvernantei economice, finalizarea Uniunii bancare este un pas indispensabil pe calea către o UEM completă și profundă. Pentru moneda unică, un sistem financiar unificat și pe deplin integrat este o condiție prealabilă nu doar pentru transmiterea corectă a politicii monetare, ci și pentru diversificarea adecvată a riscurilor în diferite țări și pentru garantarea încrederii generale în sistemul bancar din întreaga zonă euro. Au fost luate măsuri importante în această direcție în ultimii ani, dar este necesar să se depună alte eforturi în această privință.

În primul rând, Comisia va colabora cu statele membre pentru a pune în aplicare integral dispozițiile legale convenite. Mecanismul unic de supraveghere al cărui obiectiv este asigurarea unei supravegheri prudențiale independente și care să fie în mod uniform de înaltă calitate este deja pe deplin operațional, în timp ce mecanismul unic de rezoluție va garanta o rezoluție eficace a băncilor în curs de a intra în dificultate începând de la 1 ianuarie 2016. Comisia își va valorifica pe deplin prerogativele care îi revin în temeiul tratatului pentru a asigura, cât mai curând posibil, transpunerea integrală în legislația națională, de către toate statele membre, a Directivei privind redresarea și rezoluția instituțiilor bancare (termenul-limită fusese fixat pentru luna ianuarie 2015)¹⁴ și a Directivei privind sistemele de garantare a depozitelor (termenul-limită fusese fixat pentru luna iulie 2015)¹⁵. Statele membre sunt

¹³ A se vedea COM(2015)603 din 21 octombrie 2015.

¹⁴ La 19 octombrie 2015, 12 state membre nu transpuseseră încă Directiva privind redresarea și rezoluția instituțiilor bancare – sau o transpuseseră doar parțial: Republica Cehă, Luxemburg, Polonia, România, Suedia, Italia, Lituania, Belgia, Cipru, Țările de Jos, Spania și Slovenia.

¹⁵ La 19 octombrie 2015, 18 state membre nu transpuseseră încă Directiva privind sistemele de garantare a depozitelor – sau o transpuseseră doar parțial: Republica Cehă, Spania, Franța, Slovacia, Belgia, Estonia, Irlanda, Grecia, Italia, Cipru, Lituania, Luxemburg, Malta, Țările de Jos, Polonia, România, Slovenia și Suedia.

îndemnate să ratifice Acordul interguvernamental privind mecanismul unic de rezoluție până la 30 noiembrie 2015¹⁶.

În al doilea rând, Comisia încurajează statele membre să ajungă la un acord rapid cu privire la un mecanism eficace de finanțare provizorie (*bridge financing*), pentru a garanta că, în conformitate cu Directiva privind redresarea și rezoluția instituțiilor bancare, mecanismul unic de rezoluție dispune de resurse suficiente pentru finanțarea unor eventuale costuri reziduale legate de rezoluția băncilor aflate în curs de a intra în dificultate, în timp ce Fondul unic de rezoluție este constituit progresiv prin cotizații percepute sectorului bancar. În aceeași ordine de idei, statele membre ar trebui să convină rapid asupra unui mecanism comun de protecție pentru Fondul unic de rezoluție, care ar trebui să fie neutru din punct de vedere fiscal pe termen mediu.

În al treilea rând, Comisia va elabora, până la sfârșitul anului, o propunere legislativă referitoare la primii pași în direcția unui sistem european comun de garantare a depozitelor, cu scopul de a crea un sistem mai european, desprins de sistemele naționale, astfel încât stabilitatea financiară să fie consolidată, iar cetățenii să aibă certitudinea că siguranța depozitelor lor nu depinde de locul în care sunt stabiliți.

Primul pas către un sistem mai unificat se va baza pe o abordare de tip „reasigurare”. Un fond de reasigurare comun, care ar veni în completarea sistemelor naționale existente de garantare a depozitelor, ar interveni, în anumite condiții, atunci când sunt solicitate sistemele naționale de garantare a depozitelor. Aceste condiții ar trebui să fie concepute astfel încât să limiteze răspunderea aferentă fondului și să reducă hazardul moral la nivel național. Ele ar trebui să țină seama de faptul că fondurile naționale sunt constituite progresiv și că punctele de plecare diferite sunt aliniate unele după altele. Sistemul european de garantare a depozitelor ar urma să fie obligatoriu pentru statele membre din zona euro, fiind totodată deschis statelor membre care nu fac parte din zona euro, dar care doresc să adere la Uniunea bancară.

În al patrulea rând, în paralel cu propunerea sa privind sistemul european de garantare a depozitelor, Comisia este hotărâtă să reducă în continuare riscurile aferente sectorului bancar, să asigure condiții de concurență echitabile în acest sector și să limiteze spiralele negative dintre bănci și entitățile suverane. În acest scop, Comisia va stabili modul în care se pot realiza progrese în domeniile restante în care revizuirea și completarea cadrului de reglementare și a celui prudential se pot dovedi oportune pentru atingerea acestor obiective.

În cele din urmă, Uniunea piețelor de capital este o prioritate-cheie, alături de finalizarea Uniunii bancare. La 30 septembrie, Comisia a publicat planul de acțiune privind Uniunea piețelor de capital, al cărui obiectiv este, printre altele, să garanteze o mai mare diversificare a surselor de finanțare pentru întreprinderi, precum și consolidarea partajării riscurilor la nivel transfrontalier prin aprofundarea integrării piețelor de obligațiuni și de valori.

¹⁶ La 19 octombrie 2015, Acordul interguvernamental nu fusese încă ratificat sau instrumentele de ratificare nu fuseseră încă depuse de 13 state membre: Austria, Belgia, Estonia, Germania, Grecia, Irlanda, Italia, Lituania, Luxemburg, Malta, Țările de Jos, Portugalia și Slovenia.

6. O LEGITIMITATE, O ASUMARE A RĂSPUNDERII ȘI O RESPONSABILITATE EFECTIVE ȘI DEMOCRATICE

Legitimitatea și responsabilitatea efective și democratice sunt elemente cruciale pentru consolidarea asumării răspunderii în etapa 1 aferentă aprofundării UEM și vor fi indispensabile pe parcursul etapei 2, atunci când inițiativele avute în vedere vor necesita o partajare sporită a suveranității. În ultimii ani, Comisia a instituit, progresiv, un dialog mai aprofundat și permanent cu statele membre prin intermediul reuniunilor bilaterale, al unor discuții mai bine direcționate în cadrul Consiliului și al unor misiuni tehnice și politice mai extinse în capitalele statelor membre. Comisia va continua să intensifice aceste dialoguri, recurgând, de asemenea, la rețeaua sa de responsabili cu semestrul european în statele membre.

Primele măsuri concrete au fost inițiate de Parlamentul European cu scopul de a consolida controlul parlamentar în cadrul semestrului european. Între Parlamentul European și Consiliu, Comisie și Eurogrup au avut loc „dialoguri economice” în conformitate cu dispozițiile din „pachetul de șase” (pachetul privind guvernarea economică) și din „pachetul de două” (pachetul privind supravegherea și monitorizarea bugetare). Acestea au făcut deja parte din ultimele runde ale semestrului european. Dialogurile respective ar putea fi îmbunătățite prin convenirea unor intervale temporale special dedicate acestora în cadrul principalelor etape ale ciclului semestrului european. A fost instituită o nouă formă de cooperare interparlamentară pentru a reuni actorii de la nivel european și de la nivel național. Aceasta are loc în cadrul Săptămânii parlamentare europene organizate de Parlamentul European în cooperare cu parlamentele naționale, care reunește reprezentanți din parlamentele naționale în vederea unor discuții aprofundate privind prioritățile politice. „Pachetul de două” a consacrat, de asemenea, dreptul parlamentelor naționale de a convoca un comisar care să realizeze o prezentare a avizului Comisiei referitor la un proiect de plan bugetar sau a recomandării adresate unui stat membru care face obiectul unei proceduri de deficit excesiv.

Calendarul și valoarea adăugată a acestor momente parlamentare ar putea fi consolidate în continuare, în conformitate cu semestrul european reînnoit. În mod concret, Comisia ar putea să se implice într-o dezbatere în plenul Parlamentului European înainte de prezentarea analizei anuale a creșterii și să continue dezbaterile și după adoptarea acesteia. În plus, o a doua dezbatere în plen dedicată acestui subiect ar putea avea loc cu ocazia prezentării de către Comisie a recomandărilor specifice fiecărei țări, în conformitate cu dispozițiile relevante din „pachetul de șase” cu privire la dialogul economic. În același timp, reprezentanții Comisiei și ai Consiliului ar putea participa la reuniuni interparlamentare, în special în contextul Săptămânii parlamentare europene. Mai multe detalii cu privire la această nouă practică ar putea fi convenite treptat de către instituțiile UE, cu respectarea deplină a rolului instituțional al fiecăreia.

Comisia va elabora, de asemenea, modele de acorduri menite să eficientizeze interacțiunile cu parlamentele naționale. Aceste interacțiuni ar trebui să se aplice dezbaterilor parlamentare naționale, atât celor referitoare la recomandările specifice adresate fiecărui stat membru, cât și

celor desfășurate în cadrul procedurii bugetare naționale anuale. Astfel, dreptul recunoscut în „pachetul de două” de a convoca un comisar ar beneficia de o utilizare mai intensă. În principiu, parlamentele naționale ar trebui să fie strâns implicate în adoptarea programelor naționale de reformă și stabilitate.

7. FINALIZAREA UEM: PREGĂTIREA PENTRU ETAPA 2

Măsurile descrise în prezenta comunicare pentru etapa 1 a procesului de finalizare a UEM se întemeiază pe instrumentele existente și valorifică la maximum tratatele în vigoare. Toate aceste inițiative aferente etapei 1 nu trebuie să fie totuși avute în vedere în mod izolat, ci mai degrabă ca niște pași pregătitori către următoarea etapă, care va demara începând din 2017. În etapa 2, ar trebui să fie adoptate măsuri mai ambițioase în vederea finalizării arhitecturii economice și instituționale a UEM. Acest lucru va presupune o mai mare solidaritate și o partajare sporită a suveranității și va trebui să fie însoțit de un control democratic consolidat.

Pentru a pregăti tranziția de la etapa 1 la etapa 2 a finalizării UEM, Comisia va prezenta o carte albă în primăvara anului 2017, care se va întemeia pe progresele realizate în etapa 1 și va evidenția următorii pași necesari în vederea finalizării UEM în etapa 2. Cartea albă va fi elaborată în consultare cu președinții celorlalte instituții ale UE.

Anul 2016 va fi crucial în ceea ce privește pregătirea acestei cărți albe, urmând să se axeze pe următoarele trei componente:

- În primul rând, toate instituțiile UE și toate statele membre ar trebui să convină asupra măsurilor prezentate în prezenta comunicare și să le dea curs ulterior. În special, ar fi important ca consiliile în materie de competitivitate și consiliul fiscal european să devină operaționale începând cu jumătatea anului 2016.
- În al doilea rând, este crucial ca cetățenii, părțile interesate, partenerii sociali, Parlamentul European și parlamentele naționale, statele membre, autoritățile regionale și locale să fie consultate și să participe la un dialog pe tema finalizării UEM în etapa 2. Pentru a încuraja această dezbatere extinsă și necesară în întreaga Europă, Comisia va facilita o consultare amplă, care va cuprinde organizarea de dezbateri publice în 2016. Această consultare ar trebui să fie extinsă, transparentă și favorabilă incluziunii și ar trebui să permită cetățenilor să își exprime punctele de vedere.
- În fine, la mijlocul anului 2016, Comisia va institui un grup de experți menit să examineze condițiile juridice, economice și politice prealabile pe baza cărora se vor structura propunerile pe termen mai lung, astfel cum se prevede în raportul celor cinci președinți.

Punerea în aplicare a etapei 1, rezultatele consultării și lucrările grupului de experți ar trebui să contribuie la conturarea unui consens pentru realizarea de noi progrese, mai fundamentale. Aceste contribuții vor fi incluse în cartea albă, care ar trebui să fie transpusă ulterior, în urma unor discuții, într-un cadru legislativ și instituțional mai puternic pentru UEM.

8. CONCLUZII

Prezenta comunicare fundamentează diferitele măsuri din cadrul etapei 1 pe care cei cinci președinți le-au subliniat în raportul lor intitulat „Finalizarea Uniunii economice și monetare a Europei”. Aceste măsuri sunt ambițioase și pragmatice. Conform principiului referitor la „aprofundarea prin practică”, măsurile propuse se bazează pe instrumentele existente și utilizează cât mai bine posibil tratatele în vigoare.

Inițiativele prezentate vor contribui la stimularea competitivității și a convergenței economice și sociale, în vederea îmbunătățirii în continuare a Uniunii economice. Uniunea fiscală este încurajată prin elaborarea și prin urmărirea unor politici fiscale responsabile la nivel național și la nivelul UE. Inițiativele propuse vor contribui, de asemenea, la creșterea eficienței și a stabilității piețelor financiare și la completarea Uniunii financiare. În fine, Uniunea politică este susținută prin consolidarea responsabilității democratice și a asumării răspunderii la nivel național.

Toate aceste elemente sunt importante în sine, dar sunt, de asemenea, interdependente. Prin urmare, acestea ar trebui să fie abordate în paralel. Privite în ansamblu, inițiativele etapei 1 vor continua să consolideze capacitatea de reziliență a UEM. Ele constituie, de asemenea, un pas important în ceea ce privește stimularea convergenței necesare pentru a trece la etapa 2 a procesului de finalizare a unei UEM profunde și veritabile.

Comisia le solicită tuturor actorilor implicați să se asigure că procesul care vizează aprofundarea UEM este pus în aplicare rapid. Numai o ambiție perpetuă și niște acțiuni concertate îi vor permite UEM nu doar să supraviețuiască, ci și să prospere și să se îndrepte pe făgașul unei creșteri economice puternice, durabile și favorabile incluziunii și al creării de locuri de muncă.

TABELUL 1: CALENDARUL SEMESTRULUI EUROPEAN 2016

SEMESTRUL EUROPEAN: UN PARTENERIAT ÎNTRE UE ȘI STATELE MEMBRE

	Noiembrie	Decembrie	Ianuarie	Februarie	Martie	Aprilie	Mai	Iunie	Iulie	August	Septembrie	Octombrie
Comisia Europeană	▶ Previiziunile economice din toamnă Analiza anuală a creșterii și documentele conexe Recomandări privind zona euro Aviz privind proiectul de plan bugetar	Misiuni de informare în statele membre Reuniune bilaterală cu statele membre		▶ Previiziunile economice din iarnă Raport de țară pentru fiecare stat membru (agenda de reforme și dezechilibrele)		Reuniuni bilaterale cu statele membre		▶ Previiziunile economice din primăvară Comisia propune recomandări specifice fiecărei țări privind politicile bugetare, economice și sociale				
Consiliul European / Consiliul	Consiliul discută avizele CE privind proiectele de planuri bugetare	Consiliul adoptă recomandările privind zona euro și concluziile privind AAC + RMA.			Consiliul European adoptă priorități economice pe baza AAC			Consiliul discută RST	Consiliul European aprobă RST finale			
Statele membre		Statele membre adoptă bugetele				Statele membre își prezintă programele naționale de reformă (privind politicile economice) și programele de stabilitate sau de convergență (privind politicile bugetare)					Statele membre prezintă proiecte de planuri bugetare	
Parlamentul European		Dialog privind analiza anuală a creșterii						Dialog privind propunerile de RST			Dezbateri / rezoluție privind semestrul european și RST	Dialog privind analiza anuală a creșterii

Glosar: **AAC**: Analiza anuală a creșterii - **RMA**: Raportul privind mecanismul de alertă - **RST**: Recomandări specifice fiecărei țări - **PDE**: Procedura aplicabilă deficitelor excesive

© Comisia Europeană 2015